

**КУ «Міський центр професійного розвитку педагогічних працівників»
Чернівецької міської ради**

«MuseScore у професійній діяльності педагогів»

методичний поради́ник

**укладач:
консультант ЦПРПП
Чернівецької міської ради
Палагнюк В.П.**

Чернівці, 2024

MuseScore нотний редактор

Комп'ютер - універсальна річ! Його можна використовувати і для роботи, і для розваги, і навіть для творчості. **MuseScore** - безкоштовний нотний редактор, що дозволяє створювати партитури будь-якої складності. Отриману партитуру можна зберігати в одному з популярних форматів або навіть в звуковий файл за рахунок наявності вбудованого синтезатора, що працює за технологією SF2.

Важливо. Ви зможете створювати і роздруковувати ноти топографічної якості, так до того ж Ви ще отримаєте досить потужний синтезатор, який дозволить почути щойно записали нотами композицію і навіть зберегти запис в одному з популярних звукових форматів!

Установка і перше знайомство з програмою

Установка MuseScore дуже проста. Вам достатньо завантажити архів з програмою і запустити інсталятор. У вікні майстра установки погоджуємося з усіма пунктами і тиснемо «Далі», поки програма встановиться. По завершенню установки завантажиться робоче вікно програми. Основну частину вікна займає звичний всім музикантам нотний стан з нотами, інші елементи робочого простору групуються навколо нього.

Справа знаходиться фрейм MuseScore Connect, який надає нам доступ до товариства програми, в якому є деякий нотний матеріал. В принципі, для роботи даний розділ практично не потрібен, тому його можна закрити, клацнувши хрестик в правому верхньому куті.

Під нотним листом знаходиться панель попереднього перегляду. На ній зображуються мініатюри всього нашого проєкту, за допомогою яких ми можемо швидко перейти на потрібну нам позицію нашої партитури.

Зліва розташована панель, на якій знаходяться списки, що розкриваються з різноманітними додатковими музичними знаками і символами. Всі вони згруповані по типу, що дозволяє швидко знайти потрібний.

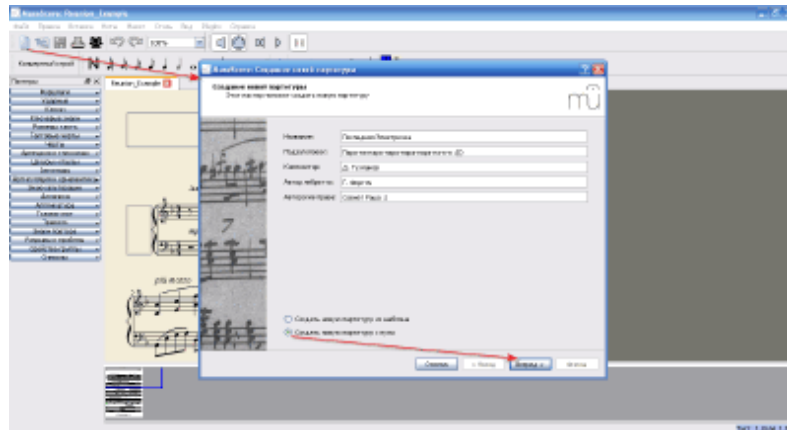

Важливо. Зверху розташовані дві панелі інструментів (одна для введення нот, а друга з звичними кнопками управління проєктом і міні-панеллю відтворення) і панель меню.

От і все:).

Створення нової партитури в MuseScore

Для того щоб почати новий проєкт нам достатньо клікнути кнопку «Створити нову партитуру» або ж вибрати відповідний пункт у меню «Файл»:

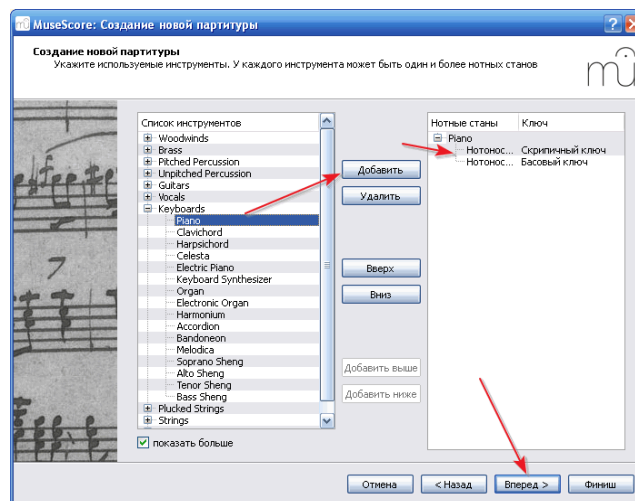

У вікні, ми можемо ввести інформацію про назву композиції, її авторів і т.п.

Порада. В принципі, цей крок можна пропустити, а всі дані ввести в уже готову партитуру за допомогою розділу «Текст» в меню «Вставка».

Після заповнення всіх полів тиснемо кнопку «Вперед» і переходимо до наступного підготовчого етапу:

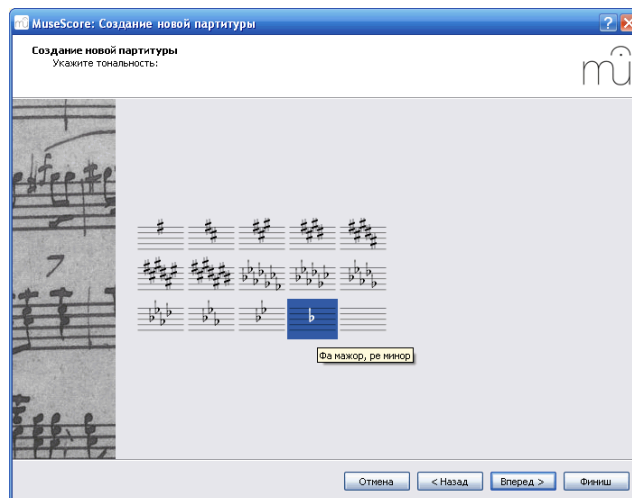

На цьому етапі нам потрібно буде визначитися з набором інструментів, які будуть задіяні в композиції.

Порада. За замовчуванням назви всіх інструментів дані англійською мовою, але при бажанні Ви можете змінити їх на російськомовні в налаштуваннях програми (меню «Правка» - «Параметри» - рядок «Список інструментів»).

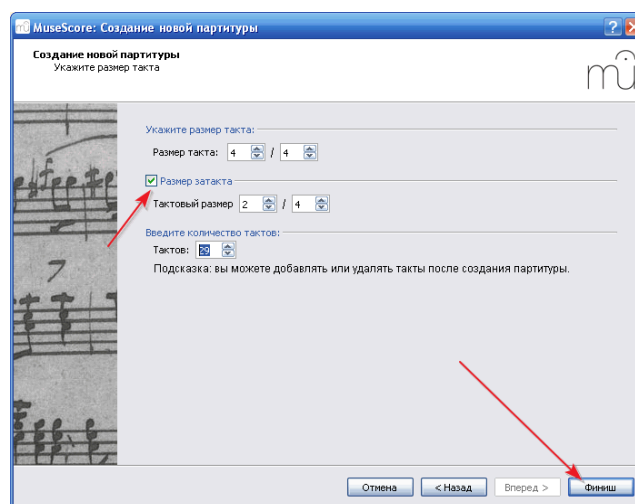
Для початку я раджу залишити в списку лише фортепіано (або будь-який інший сольний інструмент), а інші інструменти додати після створення основної мелодії. Наступний крок - вибір тональності твору:

Важливо. Якщо у Вас є ноти оригінального твору, то вказуйте ту тональність, яка є в наявній партитурі. Якщо ж Ви хочете написати мелодію з нуля, то простіше вибрати тональність «До мажор / Ля мінор», а потім при необхідності транспонувати її в потрібну тональність (меню «Ноти» - «Транспонувати»).

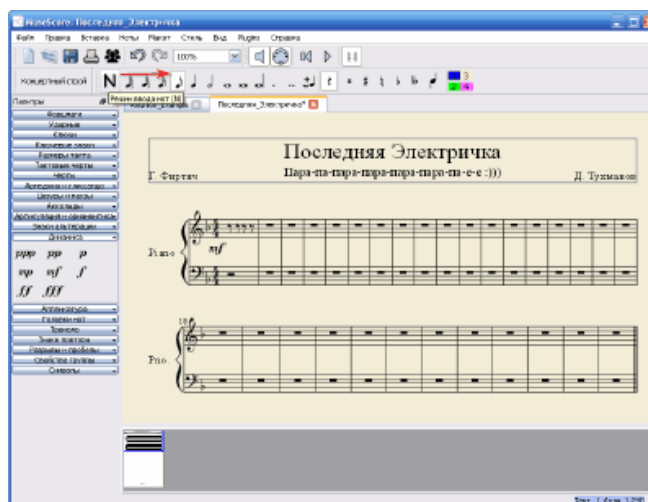
Останній підготовчий етап - робота з тактами:

Тут нам потрібно вказати розмір нашої композиції, налаштувати затакт (якщо такий є) і встановити кількість тактів в партитурі. Природно, що всі ці параметри можна буде міняти в подальшому, але простіше вказати всі і відразу;). По закінченню конфігурації можна тиснути кнопку «Фініш» - наш проєкт готовий до роботи :).

Введення нот в MuseScore

Ноти ж в MuseScore можна вводити двома способами: мишкою і за допомогою MIDI-клавіатури. Можна ще і за допомогою «гарячих» клавіш звичайної клавіатури, але це не дуже зручно, тому даний варіант ми розглядати не будемо. Виходячи з того, що синтезатора, як пристрої, у нас немає, спробуємо попрацювати мишкою:

Порада. За замовчуванням MuseScore працює в режимі редагування. Для того щоб мати можливість мишею додавати потрібні нам ноти потрібно активувати «Режим введення нот». Зробити це можна відповідною кнопкою на панелі введення нот (у вигляді букви «N») або ж за допомогою натискання клавіші «N» на клавіатурі комп'ютера.

Після того, як режим активований ми можемо вводити ноти і паузи потрібної тривалості за допомогою кліка мишею в потрібному місці нотного стану. При цьому тривалість вводяться нот і пауз ми задаємо за допомогою активації кнопки із зображенням потрібної тривалості на панелі введення нот. Також, крім кнопок з тривалістю і паузою, на панелі можна виявити кнопки для застосування найбільш часто використовуваних знаків альтерації, клавішу зміни напрямку штилів нот і кнопки для перемикання між голосами (якщо партитура передбачає їх).

MuseScore автоматично групує введені нами ноти за правилами нотної грамоти, але таке угруповання не завжди зручна. На щастя будь-яка дія програми можна поправити вручну.

У розділі «Текст» всі пункти розміщені в трьох групах.

1. У першій групі містяться текстові поля для введення назви композиції, її авторів і т.д., словом все ті поля, які ми заповнювали на самому початку створення нового проєкту.
2. Друга група містить пункти, які дозволяють робити різного роду позначки над потрібними нотами, що стосуються нюансів їх виконання. Також тут є функція буквеної підписи акорду.

3. Третя група містить найрізноманітніші текстові вставки, які дозволяють вводити все, починаючи з вокального тексту і закінчуючи позначеннями темпу на різних мовах (російської немає).

Для введення тексту нами попередньо повинна бути виділена нота, до якої даний текст буде прив'язаний. Причому особливістю, наприклад, вокального тексту (і деяких інших) є те, що після натискання пробілу або дефіса наступний склад автоматично прив'язується до наступної ноти, що дуже зручно і дозволяє швидко прописувати вокальні партії або довгі пояснення за допомогою інструменту «Текст нотоносія».

Копіювання і вставка фрагментів нот в MuseScore

Про що б хотілося згадати окремо, так це про функції копіювання і вставки в MuseScore. Справа в тому, що використання цих можливостей кілька утруднено тим фактом, що в програмі немає звичної багатьом рамки виділення. Однак, це не означає, що Ви нічого не зможете виділити.

Важливо. Виділення в MuseScore відбувається наступним чином:

1. Кількома першу ноту фрагмента, який потрібно скопіювати;
2. Затискаємо кнопку SHIFT і натискаємо останню ноту. Причому, якщо потрібно виділити також і басову партію, то відзначати кінець фрагмента потрібно саме на останній ноті в басовому ключі (в іншому випадку, виділяться тільки ноти скрипкового діапазону);
3. Натискаємо комбінацію клавіш CTRL + C або «Правка» - «Скопіювати» для копіювання виділеного фрагмента в буфер обміну.

Переваги та недоліки програми

- зручний інтерфейс;
- підтримка всіх нотних знаків;
- підтримка SF2-банків звуків;
- підтримка введення текстових даних;
- збереження партитури в готовий звуковий файл.
- немає підтримки VST-плагінів;
- не завадила б функція оптичного розпізнавання нот.

Програма для написання нот, як і будь-яке інше програмне забезпечення, повинна бути добре написана, функціональна і практична, а так само надавати користувачам зручний і зрозумілий користувацький інтерфейс. Вузька спеціалізація завдання і складність складання музичних нот часто відбивається на ціні комерційних продуктів. Однак, не варто переживати, на просторах інтернету існує досить безкоштовних програм, здатних реалізувати ваші потреби.

Надихаючих Вам партитур!

Список використаної літератури:

- ☐ Керівництво по MuseScore 3. <https://musescore.org/handbook>
- ☐ Тертишн Р. Music score нотний редактор. Нотний редактор. Додаткові вікна MuseScore